

PROF. DR HAB. JAN HARASIMOWICZ

Działalność naukowo-badawcza, dydaktyczna i organizacyjna 1975–2020

I. Przebieg kariery naukowej

Magister historii sztuki: Uniwersytet Wrocławski, Wydział Filozoficzno-Historyczny, Katedra Historii Sztuki, 7. 05. 1975 r.

Doktor nauk humanistycznych: Uniwersytet Wrocławski, Wydział Filozoficzno-Historyczny, Katedra Historii Sztuki, 25. 01. 1985 r.

Doktor habilitowany nauk historycznych, specjalność historia sztuki nowożytnej: Uniwersytet Wrocławski, Wydział Nauk Historycznych i Pedagogicznych, Katedra Historii Sztuki, 16. 10. 1991 r.

Profesor nauk humanistycznych: rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 16. 10. 2001 r.

Doktor teologii honoris causa: decyzja Rady Wydziału Teologicznego Uniwersytetu im. Marcina Lutra w Halle i Wittenberdze z dnia 10. 10. 2010 r.

II. Dorobek naukowy

Obejmuje publikacje książkowe, artykuły, hasła encyklopedyczne, recenzje i noty w zakresie:

– historii sztuki nowożytnej powszechnej, ze szczególnym uwzględnieniem związków sztuki i religii (architektura, sztuki plastyczne, doktryny artystyczne);

– historii sztuki i kultury Europy Środkowo-Wschodniej od późnego średniowiecza do czasów współczesnych (tożsamość kulturowa i oblicze artystyczne poszczególnych regionów Europy Środkowo-Wschodniej, drogi transferu kulturowego, rola sztuki w procesach konfesjonalizacji, ochrona dziedzictwa kulturowego w zmieniających się warunkach społeczno-politycznych);

– historia sztuki i kultury Wrocławia i Śląska wszystkich epok (kompleksowa inwentaryzacja zabytków architektury i sztuki regionu, biografie wybranych artystów, opracowania syntetyczne lokalnego, średniego i ogólnego zasięgu, interdyscyplinarne studia nad tożsamością kulturową Wrocławia, Dolnego i Górnego Śląska, Ziemi Kłodzkiej i Górnych Łużyc);

– historia nauki i instytucji naukowych (dzieje szkolnictwa wyższego na Śląsku od pierwszych prób założenia uniwersytetu, dzieje Uniwersytetu Wrocławskiego i uczelni z niego wyrosłych, dzieje dydaktyki akademickiej, rozwój wybranych dyscyplin naukowych we Wrocławiu i na ziemiach polskich).

1. Najważniejsze publikacje książkowe

- *Treści i funkcje ideowe sztuki śląskiej reformacji (1520-1650)*, Wrocław: Wydawnictwo Uniwersytetu Wrocławskiego 1986 (Acta Universitatis Wratislaviensis 819, Historia Sztuki II), 233 strony, 159 ilustracji, bibliografia, indeksy, streszczenie w języku niemieckim [autorstwo].
- *Sztuka miast i mieszczaństwa XV-XVIII wieku w Europie Środkowo-Wschodniej*, Warszawa: Państwowe Wydawnictwo Naukowe 1990, 478 stron, liczne ilustracje, wstęp Jana Białostockiego, streszczenia w języku niemieckim [redakcja naukowa, współautorstwo].
- *Kultura artystyczna dawnej Legnicy*, Opole: Wydawnictwo Instytutu Śląskiego 1991, 128 stron, 79 ilustracji, 14 rysunków, streszczenia w języku niemieckim, bibliografia [redakcja naukowa, współautorstwo].
- *Mors janua vitae. Śląskie epitafia i nagrobki wieku reformacji*, Wrocław: Wydawnictwo Uniwersytetu Wrocławskiego 1992 (Acta Universitatis Wratislaviensis 1098, Historia Sztuki III), 255 stron, 170 ilustracji, 18 rysunków, mapa, bibliografia, indeksy, streszczenie w języku niemieckim [autorstwo].
- *Kunst als Glaubensbekenntnis. Beiträge zur Kunst- und Kulturgeschichte der Reformationszeit* (Studien zur deutschen Kunstgeschichte, 359), Baden-Baden: Verlag Valentin Koerner 1996, 212 stron, 125 ilustracji, bibliografia, indeksy [autorstwo].
- *Atlas architektury Wrocławia, t. I: Budowle sakralne. Świeckie budowle publiczne*, Wrocław: Wydawnictwo Dolnośląskie Sp. z o. o. 1997, VIII + 284 strony, 332 hasła, 130 całostronicowych tablic barwnych, 124 rysunki w tekście, indeksy, adnotowane mapy na wyklejkach [koncepcja, redakcja naukowa, opracowanie, współautorstwo].
- *Atlas architektury Wrocławia, t. II: Budowle mieszkalne. Budowle inżynieryjne i przemysłowe. Parki, cmentarze, pomniki*, Wrocław: Wydawnictwo Dolnośląskie Sp. z o. o. 1998, 364 strony, 311 haseł, 105 całostronicowych tablic barwnych, 202 ilustracje czarno-białe, 110 rysunków w tekście, bibliografia, indeksy, adnotowane mapy na wyklejkach [koncepcja, redakcja naukowa, opracowanie, współautorstwo].
- *Sztuka i dialog wyznań w XVI i XVII wieku. Materiały Sesji Stowarzyszenia Historyków Sztuki. Wrocław, listopad 1999*, Warszawa: Stowarzyszenie Historyków Sztuki 2000, 436 stron, liczne ilustracje, streszczenia w języku angielskim [redakcja naukowa, współautorstwo].
- *Encyklopedia Wrocławia*, Wrocław: Wydawnictwo Dolnośląskie Sp. z o.o. Wydanie I, 2000, 988 stron, ok. 7 tys. haseł, ok. 3 tys. ilustracji, planów i tabel, bibliografia, konkordancja polsko-niemiecka; Wydanie II poprawione i poszerzone, 2001, 1000 stron; Wydanie III poprawione i uzupełnione, 2006, 1060 stron [koncepcja, redakcja naukowa, współautorstwo].
- *Friedrich Bernhard Werner (1690-1776). Życie i twórczość – Leben und Werk. Materiały z międzynarodowej konferencji naukowej zorganizowanej przez Muzeum Miedzi w Legnicy w dniach 21-23 listopada 2002 r. Protokollband der internationalen Fachtagung veranstaltet*

am 21.-23. November 2002 im Kupfermuseum zu Liegnitz (Źródła i Materiały do Dziejów Legnicy i Księstwa Legnickiego, t. III), Legnica: Muzeum Miedzi 2004, 419 stron, liczne ilustracje, w tym tablice barwne, streszczenia niemieckie i polskie [współredakcja naukowa, współautorstwo].

– *Po obu stronach Bałtyku. Wzajemne relacje między Skandynawią a Europą Środkową. On the Opposite Sides of the Baltic Sea. Relations between Scandinavian and Central European Countries*, Wrocław: Wydawnictwo VIA NOVA 2006, 2 tomy, 653 strony, liczne ilustracje, tabele i wykresy [współredakcja naukowa, współautorstwo].

– *Na skrzyżowaniu europejskich dróg: Dolny Śląsk*, Wrocław: Wydawnictwo Dolnośląskie Sp. z o. o. 2007 (A to Polska właśnie), 278 stron, liczne ilustracje [autorstwo].

– *Dziedzictwo reformacji w księstwie legnicko-brzeskim. Das Erbe der Reformation in den Fürstentümern Liegnitz und Brieg. Materiały międzynarodowej konferencji naukowej zorganizowanej w dniach 8-10 grudnia 2005 r. w Muzeum Miedzi w Legnicy. Protokollband der internationalen Fachtagung veranstaltet am 8.-10. Dezember 2005 im Kupfer-Museum zu Liegnitz*, Legnica: Muzeum Miedzi 2007 (Źródła i Materiały do Dziejów Legnicy i Księstwa Legnickiego, t. IV), 422 strony, liczne ilustracje [współredakcja naukowa, współautorstwo].

– *Das Bild von Wrocław / Breslau im Laufe der Geschichte. Tagungsband zum gleichnamigen Symposium im Österreichischen Staatsarchiv und im Wissenschaftlichen Zentrum der Polnischen Akademie der Wissenschaften in Wien 18.-19. Juni 2008*, Wien: Wissenschaftliches Zentrum der Polnischen Akademie der Wissenschaften 2008 (Symposien und Seminare am Wissenschaftlichen Zentrum der Polnischen Akademie der Wissenschaften in Wien, Bd. 6), 211 stron, liczne ilustracje [redakcja naukowa, współautorstwo].

– *Adel in Schlesien*, Bd. 1: *Herrschaft – Kultur – Selbstdarstellung*, München: R. Oldenbourg Verlag 2010 (Schriften des Bundesinstituts für Kultur und Geschichte der Deutschen im östlichen Europa, Bd. 36), 587 stron, liczne ilustracje [współredakcja naukowa, współautorstwo].

– *Schwärmergeist und Freiheitsdenken. Beiträge zur Kunst- und Kultur Schlesiens in der Frühen Neuzeit*, Köln / Weimar / Wien: Böhlau Verlag GmbH & Cie 2010 (Neue Forschungen zur Schlesischen Geschichte, Bd. 21), XVII + 418 stron, 74 ilustracje, przedmowa redaktora naukowego serii, przedmowa autora, bibliografia autora za lata 1979-2010, indeksy [autorstwo].

– *Księga Pamiątkowa Jubileuszu 200-lecia utworzenia Państwowego Uniwersytetu we Wrocławiu. Commemorative Book for the 200th Anniversary of the Establishment of the State University in Wrocław, Tom II / Volume II: Universitas litterarum Wratislaviensis 1811–1945*, Wrocław: Wydawnictwo Uniwersytetu Wrocławskiego Sp. z o. o. 2013 (Acta Universitatis Wratislaviensis, 3363), 694 strony, liczne ilustracje czarno-białe i kolorowe, publikacja w językach polskim i angielskim [redakcja naukowa, współautorstwo].

– *Szlachta na Śląsku. Średniowiecze i czasy nowożytne. Adel in Schlesien. Mittelalter und Frühe Neuzeit. Katalog wystawy „Rycerze wolności, strażnicy praw”. Katalog zur Ausstellung „Ritter der Freiheit, Hüter des Rechts”*, Dresden: Sandstein Verlag 2014, 264 strony, liczne ilustracje barwne, bibliografia, publikacja w językach polskim i niemieckim [współredakcja naukowa, opracowanie, współautorstwo].

- *Protestantischer Kirchenbau der Frühen Neuzeit in Europa. Grundlagen und neue Forschungskonzepte. Protestant Church Architecture in Early Modern Europa. Fundamentals and New Research Approaches*, Regensburg: Verlag Schnell & Steiner GmbH 2015, 352 strony, liczne ilustracje barwne i czarno-białe, indeks nazwisk i miejscowości, publikacja w językach niemieckim i angielskim [redakcja naukowa, współautorstwo].
- *Cranachs Kirche. Begleitbuch zur Landesausstellung Sachsen-Anhalt Cranach der Jüngere 2015*, Beucha / Markkleeberg: Sax-Verlag 2015, 224 strony, liczne ilustracje barwne i czarno-białe, bibliografia, indeks nazwisk [współredakcja naukowa, współautorstwo].
- *Księga Pamiątkowa Jubileuszu 200-lecia utworzenia Państwowego Uniwersytetu we Wrocławiu. Commemorative Book for the 200th Anniversary of the Establishment of the State University in Wrocław, Tom IV / Volume IV: Uniwersytet Wrocławski w kulturze europejskiej XIX i XX wieku. Materiały Międzynarodowej Konferencji Naukowej, Wrocław 4–7 października 2011 r. / Wrocław University in the European Culture of the 19th and 20th Centuries. Papers from the International Scientific Conference, Wrocław 4–7 October 2011*, Wrocław: Wydawnictwo Uniwersytetu Wrocławskiego Sp. z o. o. 2015 (Acta Universitatis Wratislaviensis 3527), 848 stron, liczne ilustracje barwne i czarno-białe, publikacja w językach polskim, niemieckim i angielskim [redakcja naukowa].
- *Po polsku w dawnym Wrocławiu. Katalog wystawy. The Polish Language in Old Wrocław. Exhibition Katalog. Auf Polnisch im alten Breslau. Ausstellungskatalog. 17. 06.–15. 11. 2016*, Muzeum Uniwersytetu Wrocławskiego, Wrocław: Oficyna Wydawnicza ATUT – Wrocławskie Wydawnictwo Oświatowe 2016, 168 stron, 74 ilustracje barwne, publikacja w językach polskim, angielskim i niemieckim [współredakcja naukowa, współautorstwo].
- *Verbum Domini Manet in Aeternum. Protestanckie budownictwo kościelne epoki nowożytnej w Europie. Early Modern Protestant Church Architecture in Europe. Katalog wystawy w Muzeum Uniwersytetu Wrocławskiego*, Wrocław: Oficyna Wydawnicza ATUT – Wrocławskie Wydawnictwo Oświatowe 2017, 126 stron, 123 ilustracje barwne, bibliografia, publikacja w językach polskim i angielskim [współredakcja naukowa, współautorstwo].
- *Sichtbares Wort. Die Kunst als Medium der Konfessionalisierung und Intensivierung des Glaubens in der Frühen Neuzeit (Kunst und Konfession in der Frühen Neuzeit, Bd. 1)*, Regensburg: Verlag Schnell & Steiner GmbH 2017, 360 stron, 220 ilustracji (w tym ok. 60% barwnych), przedmowa Hermana J. Selderhuisa, bibliografia, indeksy [autorstwo].
- *Katalog Zabytków Sztuki w Polsce, Seria Nowa t. IV: Województwo Wrocławskie (Dolnośląskie)*, zes. 1, część 2: *Syców, Międzybórz i okolice*, Warszawa: Instytut Sztuki Polskiej Akademii Nauk 2018, XLIII + 212 stron, 436 ilustracji na niepaginowanej wkładce (w tym 44 kolorowe), 12 mapek i rzutów poziomych w tekście, wstęp, literatura przedmiotu, wykaz skrótów, wykaz miejscowości, indeks nazwisk [redakcja naukowa, opracowanie].
- *Katalog Zabytków Sztuki w Polsce, Seria Nowa t. IV: Województwo Wrocławskie (Dolnośląskie)*, zes. 7: *Powiat trzebnicki*, vol. 1: *Tekst*; vol. 2: *Ilustracje*, Warszawa: Instytut Sztuki Polskiej Akademii Nauk 2018, vol. 1: XXXI + 736 stron, 29 mapek i rzutów poziomych w tekście, wstęp, literatura przedmiotu, wykaz skrótów, wykaz miejscowości, indeks nazwisk; vol. 2: [624] strony, 1193 ilustracje (w tym 98 kolorowych) [Redakcja naukowa, opracowanie].

2. Rozdziały w szczególnie ważnych pracach zbiorowych:

– *Text und Bild, Bild und Text. DFG-Symposion 1988*, red. nauk. Wolfgang Harms, Kapitel: „»Scriptura sui ipsius interpres«. Protestantische Bild-Wort-Sprache des 16. und 17. Jahrhunderts”, Stuttgart: J. B. Metzlersche Verlagsbuchhandlung 1990 (Germanistische Symposien, Berichtsbände 11), s. 262–282, 314–318, il. 112–135.

– *Renaissance in Nord-Mitteleuropa I*, red. nauk. G. Ulrich Großmann, Kapitel: „Schlesische Epitaphien und Grabmäler der Reformationszeit: Ihre Typen und architektonisch-plastische Struktur”, München / Berlin: Deutscher Kunstverlag 1990 (Schriften des Weserrenaissance-Museums Schloß Brake, Bd. 4), s. 189–224, 53 ilustracje.

– *Geschichte des protestantischen Kirchenbaues. Festschrift für Peter Poscharsky zum 60. Geburtstag*, red. nauk. Klaus Raschzok i Reiner Sörries, Kapitel: „Paläste der Heiligen Dreifaltigkeit, Werkstätten des Heiligen Geistes. Die Kirchen der evangelischen Schlesier in der habsburgischen Zeit”, Erlangen: Verlag Junge und Sohn 1994, s. 128–144, 18 ilustracji, 7 rysunków.

– *Metropolen im Wandel. Zentralität in Ostmitteleuropa an der Wende vom Mittelalter zur Neuzeit*, red. nauk. Evamaria Engel, Karen Lambrecht i Hanna Nogossek, Kapitel: „Bürgerliche und höfische Kunstrepräsentation in den Zentren Krakau und Danzig”, Berlin: Akademie Verlag 1995, s. 93–107, 10 ilustracji.

– *L'église dans l'architecture de la Renaissance*, red. nauk. Jean Guillaume, Chapitre: „Les églises de la Renaissance en Pologne, Lithuanie et Ruthénie”, Paris: Picard 1995 (De Architectura, vol. 7), s. 195–212, 29 ilustracji.

– *Halle und Osteuropa. Zur europäischen Ausstrahlung des hallischen Pietismus*, red. nauk. Johannes Wallmann i Udo Sträter, Kapitel: „Der Beitrag des hallischen Pietismus zur Kulturgeschichte Pommerns im 18. Jahrhundert”, Tübingen: Verlag der Franckeschen Stiftungen Halle im Max Niemeyer Verlag 1998 (Hallesche Forschungen, Bd. 1), s. 173–210, 19 ilustracji.

– *Martin Opitz (1597–1639). Nachahmungspoetik und Lebenswelt*, red. nauk. Thomas Borgstedt i Walter Schmitz, Kapitel: „Strobel, Opitz, Gryphius und die »Europäische Allegorie« im Museo del Prado in Madrid”, Tübingen: Max Niemeyer Verlag GmbH 2002 (Frühe Neuzeit, Bd. 63), s. 250–271, 10 ilustracji.

– *Geschichte des Pietismus*, red. nauk. Martin Brecht, Klaus Deppermann, Ulrich Gäbler i Hartmut Lehmann, Bd. 4: *Glaubenswelt und Lebenswelten*, red. nauk. Hartmut Lehmann, Kapitel K: „Architektur und Kunst“, Göttingen: Vandenhoeck & Ruprecht 2003, s. 456–485, 18 ilustracji.

– *Das evangelische Abendmahlsgerät in Deutschland: Vom Mittelalter bis zum Ende des Alten Reiches*, red. nauk. i autorstwo części katalogowej Johann Michael Fritz, Kapitel: „Bildprogramme, Symbolik, konfessionelle Bedeutung“, Leipzig: Evangelische Verlagsanstalt 2004, s. 60–71, 4 ilustracje.

- *Zwischen Gotteshaus und Taverne. Öffentliche Räume in Spätmittelalter und Früher Neuzeit*, red. nauk. Susanne Rau i Gerd Schwerhoff, Kapitel: „Evangelische Kirchenräume der frühen Neuzeit”, [w:] Köln / Weimar / Wien: Böhlau Verlag 2004 (Norm und Struktur. Studien zum sozialen Wandel in Mittelalter und Früher Neuzeit, Bd. 21), s. 413–445, 17 ilustracji.
- *Religion und Kultur im Europa des 17. und 18. Jahrhunderts*, red. nauk. Peter Claus Hartmann i Annette Reese, Kapitel: „Protestantischer Kirchenbau im Europa des 17. und 18. Jahrhunderts”, Frankfurt am Main / Berlin / Bern / Bruxelles / New York / Oxford / Wien: Peter Lang. Europäischer Verlag der Wissenschaften 2004 (Mainzer Studien zur Neueren Geschichte, Bd. 12), s. 327–370, 24 ilustracje.
- *Il Rinascimento italiano e l'Europa*, vol. I: *Storia e storiografia*, red. nauk. Marcello Fantoni, Capitolo: „Il Rinascimento fuori dal limes romanus”, Vicenza: Angelo Colla Editore 2005, s. 415–438, 738–741 (ilustracje).
- *Historische Schlesienforschung. Methoden, Themen und Perspektiven zwischen traditioneller Landesgeschichtsschreibung und moderner Kulturwissenschaft*, red. nauk. Joachim Bahlcke, Kapitel: „Kunstgeschichte“, Köln / Weimar / Wien: Böhlau Verlag 2005 (Neue Forschungen zur schlesischen Geschichte, Bd. 11), s. 649–679.
- *Oder-Odra. Blicke auf einen europäischen Strom*, red. nauk. Karl Schlögel i Beata Halicka, Kapitel: „Die Oder als Achse des Kulturtransfers in Mittelalter und in der frühen Neuzeit”, Frankfurt am Main / Berlin / Bern / Bruxelles / New York / Oxford / Wien: Peter Lang. Europäischer Verlag der Wissenschaften 2007, s. 149–159, 3 ilustracje.
- *Embodiments of Power: Building Baroque Cities in Europe*, red. nauk. Gary B. Cohen i Franz A. J. Szabo, Chapter 5: „Representation of the Court and Burghers in the Baroque Cities of the High Road: Kraków, Wrocław and Dresden in a Historical Comparison“, New York / Oxford: Berghahn Books 2008 (Austrian and Habsburg Studies, vol. 10), s. 97–119, 17 ilustracji.
- *Traum und res publica. Traumkulturen und Deutungen sozialer Wirklichkeiten im Europa von Renaissance und Barock*, red. nauk. Peer Schmidt i Gregor Weber, Kapitel: „Traum und Politik in der Malerei und Graphik des 16. und 17. Jahrhunderts”, Berlin: Akademie Verlag GmbH 2008 (Colloquia Augustana, Bd. 26), s. 183–199, 8 ilustracji.
- *Les Cardinaux de la Renaissance et la modernité artistique*, red. nauk. Frédérique Lemerle, Yves Pauwels i Gennaro Toscano, Chapitre: „Le haut clergé de l'église en Pologne – Collectionneurs et mécènes dans la première moitié du XVIe siècle“, Villeneuve d'Ascq: Université Charles-de-Gaulle Lille 3. Centre de Gestion de l'Édition Scientifique 2009, s. 245–261, 8 ilustracji.
- *Credo in Deum w teologii i sztuce Kościołów chrześcijańskich*, red. Ryszard Knapieński i Aneta Kramiszewska, rozdział: „Credo apostoelskie w ewangelicko-luterańskiej katechetyce i sztuce kościelnej czasów nowożytnych”, Lublin: Towarzystwo Naukowe Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II 2009 (Źródła i Monografie TN KUL, t. 341), s. 151–176, 21 ilustracji, streszczenie w języku angielskim.

- *Lutheran Churches in Early Modern Europe*, red. nauk. Andrew Spicer, Chapter 15: „Lutheran Churches in Poland”, Farnham / Burlington: Ashgate Publishing Limited 2012, s. 403–444, 19 ilustracji.
- *Bild und Konfession im östlichen Mitteleuropa*, red. nauk. Maria Deiters i Evelin Wetter, Kapitel: „Visuelle Strategien der Identitätsbildung im multikonfessionellen Breslau”, Ostfildern: Jan Thorbecke Verlag der Schwabenverlag AG 2013 (Studia Jagellonica Lipsiensia, Bd. 11), s. 33–103, 49 ilustracji (w tym 9 barwnych).
- *Wszystko osiąga się przez nadzieję... Kulturowe dziedzictwo Reformacji na Śląsku*, red. Łukasz Galusek, rozdział: „Słowo widzialne. Luteranizm górnośląski w zwierciadle sztuki”, Katowice: Muzeum Śląskie 2017, s. 45–96, 19 ilustracji barwnych.
- *Exportgut Reformation. Ihr Transfer in Konaktzonen des 16. Jahrhunderts und die Gegenwart evangelischer Kirchen in Europa*, red. Ulrich A. Wien i Mihai-D. Grigore, Kapitel: „Die Reformation in Schlesien zwischen Adelsmacht und Bürgerwillen“, [w:] Göttingen: Vandenhoeck & Ruprecht GmbH & Co. KG 2017 (Veröffentlichungen des Instituts für Europäische Geschichte Mainz. Abteilung für Abendländische Religionsgeschichte, Bd. 113), s. 263–286, 6 ilustracji.
- *Luther and Calvinism. Image and Reception of Martin Luther in the History and Theology of Calvinism*, red. nauk. Herman J. Selderhuis i J. Marius J. Lange van Ravenswaay, Kapitel: „Die Rezeption der Theologie Luthers in dem Bau und der Einrichtung von Calvinistischen Kirchen“, Göttingen: Vandenhoeck & Ruprecht GmbH & Co. KG 2017 (Refo500 Academic Studies, vol. 42), s. 161–188, 19 ilustracji.
- *The Luther Effect in Eastern Europe: History, Culture, Memory*, red. nauk. Joachim Bahlcke, Beate Störckuhl i Matthias Weber, Chapter: „Protestant Early Modern Church Architecture Between Szczecin, Königsberg and Wrocław“, [w:], Berlin / Boston: De Gruyter / Oldenbourg 2017 (Publications of the Federal Institute for Culture and History of the Germans in Eastern Europe, vol. 69), s. 181–196, 16 ilustracji barwnych.

3. Najważniejsze artykuły w czasopismach:

- „Kasper Berger i rzeźba legnicka schyłku XVI wieku”, [w:] *Biuletyn Historii Sztuki*, 42 (1980), s. 107–132, 24 ilustracje, streszczenie w języku francuskim.
- „Protestanckie budownictwo kościelne wieku reformacji na Śląsku”, [w:] *Kwartalnik Architektury i Urbanistyki*, 28 (1983), s. 341–374, 44 ilustracje, streszczenie w języku angielskim.
- „Mauzoleum Górków w Kórniku”, [w:] *Biuletyn Historii Sztuki*, 48 (1986), s. 277–299, 26 ilustracji, streszczenie w języku francuskim.
- „Der Einfluß von Glaubenskonflikten auf die schlesische Kunst des 16. und 17. Jahrhunderts”, [w:] *Acta Poloniae Historica*, 61 (1990), s. 117–139.
- „Rola sztuki w religijnych i społecznych konfliktach wieku reformacji na Śląsku”, [w:] *Rocznik Historii Sztuki*, 18 (1990), s. 31–95, 66 ilustracji, streszczenie w języku francuskim.

- „Lutherische Bildepitaphien als Ausdruck des ›Allgemeinen Priestertums der Gläubigen‹ am Beispiel Schlesiens”, [w:] *Zeitschrift für Historische Forschung*, Beiheft 11 (1991): *Historische Bildkunde. Probleme – Wege – Beispiele*, s. 135–164, il. 24–34.
- „Związki artystyczne Wielkopolski i Śląska w zakresie rzeźby kamiennej w XVI i pierwszej połowie XVII wieku”, [w:] *Biuletyn Historii Sztuki*, 53 (1991), s. 201–225, 31 ilustracji, streszczenie w języku francuskim.
- „Tod, Begräbnis und Grabmal im Schlesien des 16. und 17. Jahrhunderts”, [w:] *Acta Poloniae Historica*, 65 (1992), s. 5–45.
- „Sztuka reformacji na Pomorzu Zachodnim i Środkowym Nadodrzu. Stan i perspektywy badań”, [w:] *Biuletyn Historii Sztuki*, 54/3 (1992), s. 1–12, 13 ilustracji, streszczenie w języku francuskim.
- „Śląskie nagrobki i epitafia wieku reformacji jako »teksty kultury«”, [w:] *Biuletyn Historii Sztuki*, 56 (1994), s. 241–259, 18 ilustracji, streszczenie w języku angielskim.
- „Antoni Möller – malarz, moralista, obywatel”, [w:] *Biuletyn Historii Sztuki*, 56 (1994), s. 339–358, 15 ilustracji, streszczenie w języku angielskim.
- „The Role of Cistercian Monasteries in the Shaping of the Cultural Identity of Silesia in Modern Times”, [w:] *Acta Poloniae Historica*, 72 (1995), s. 49–63.
- „Die ›nahe‹ und ›ferne‹ Vergangenheit in den ständischen Bildprogrammen der Frühen Neuzeit: Schlesien und Großpolen im historischen Vergleich”, [w:] *Zeitschrift für Historische Forschung*, Beiheft 29 (2002): *Die Konstruktion der Vergangenheit: Geschichtsdenken, Traditionsbildung und Selbstdarstellung im frühneuzeitlichen Ostmitteleuropa*, s. 221–244, 5 ilustracji.
- „Deutschland und Polen in der Frühen Neuzeit: Durchdringung der Kulturen und Dialog der Konfessionen“, [w:] *Barock. Geschichte – Literatur – Kunst*, Sondernummer 2006: *Deutsch-polnische Kulturkontakte im 16.-18. Jahrhundert*, s. 9–31, 13 ilustracji barwnych.
- „Der Kirchenbau im konfessionellen Zeitalter“, [w:] *Das Münster. Zeitschrift für christliche Kunst und Kunstwissenschaft*, 69/1 (2016), s. 3–12, 10 ilustracji barwnych.
- „Protestancka architektura kościelna XVI-XVIII wieku w Polsce i krajach sąsiednich”, [w:] *Rocznik Historii Sztuki*, XLII (2017), s. 63–91, 29 ilustracji w tekście (w tym 19 kolorowych), streszczenie w języku angielskim.
- „»Ein löblich cristlich Werk«. Książęca, szlachecka i miejska reformacja na Dolnym i Górnym Śląsku”, [w:] *Czasy Nowożytne / Modern Ages*, 31 (2018), s. 89–109, 4 ilustracje, streszczenie w języku angielskim.
- „Reprezentace protestantských knížat a stavů ve středoevropském umění doby reformace”, [w:] *Časopis Matice moravské*, 137/1 (2018), s. 141–161, 13 ilustracji (w tym 12 kolorowych), streszczenie w języku niemieckim.

4. Najważniejsze hasła w encyklopediach i katalogach wystaw:

- *Encyklopedia Wrocławia*, red. Jan Harasimowicz, Wrocław: Wydawnictwo Dolnośląskie Sp. z o. o., Wyd. I: 2000, 94 hasła problemowe i rzeczowe, 78 haseł biograficznych; Wyd. II: 2001, 95 haseł problemowych i rzeczowych, 79 haseł biograficznych; Wyd. III: 2006, 106 haseł problemowych i rzeczowych, 81 haseł biograficznych.
- *Religia. Encyklopedia PWN*, red. Tadeusz Gadacz i Bogusław Milerski, Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN 2002–2003, t. 4: 33 hasła; t. 5: 4 hasła; t. 6: 3 hasła; t. 7: 3 hasła; t. 9: 2 hasła.
- *Wielka Encyklopedia PWN*, red. Jan Wojnowski, t. 18, Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN 2003, 2 hasła: „Naddunajska szkoła (naddunajski styl)”, „Niemcy. Sztuka”.
- *Encyklopedia katolicka*, red. Andrzej Szostek [i in.], t. X, Lublin: Towarzystwo Naukowe KUL 2004, hasło: „Krzyż. VI. W ikonografii. – C. We wspólnotach protestanckich”.
- *Szlachta na Śląsku. Średniowiecze i czasy nowożytne. Adel in Schlesien. Mittelalter und Frühe Neuzeit. Katalog wystawy „Rycerze wolności, strażnicy praw”. Katalog zur Ausstellung „Ritter der Freiheit, Hüter des Rechts”*, red. Markus Bauer, Jan Harasimowicz, Andrzej Niedzielenko i Jasper v. Richthofen, Dresden: Sandstein Verlag 2014, 32 komentarze i noty katalogowe.

5. Najważniejsze recenzje (po 2000 r.):

- Rec. Anja Wolkenhauer: „Zu schwer für Apoll: Die Antike in humanistischen Druckerzeichen des 16. Jahrhunderts“ (Wolfenbütteler Schriften zur Geschichte des Buchwesens, Bd. 35), Wiesbaden 2002, [w:] *Sixteenth Century Journal. The Journal of Early Modern Studies*, 36/1 (2005), s. 233–235.
- Rec. Robert Suckale: „Stil und Funktion: Ausgewählte Schriften zur Kunst des Mittelalters“, München 2003, [w:] *Sixteenth Century Journal. The Journal of Early Modern Studies*, 36/2 (2005), s. 583–585.
- Rec. Dietrich Diederichs-Gottschalk: „Die protestantischen Schriftaltäre des 16. und 17. Jahrhunderts in Nordwestdeutschland. Eine kirchen- und kunstgeschichtliche Untersuchung zu einer Sonderform liturgischer Ausstattung in der Epoche der Konfessionalisierung“ (Adiaphora. Schriften zur Kunst und Kultur im Protestantismus, Bd. 4), Regensburg 2005, [w:] *sehpunkte*, 7 (2007), nr 4 (15. 04. 2007), URL: <<http://www.sehpunkte.de/2007/04/9921.html>>
- Rec. Christopher Richard Joby: „Calvinism and the Arts: A Re-Assessment“, Leuven: Peeters 2007, [w:] *sehpunkte*, 9 (2009), nr 9 (15. 09. 2009). URL: <<http://www.sehpunkte.de/2009/09/15585.html>>
- Rec. „Migration und Kulturtransfer im Ostseeraum während der Frühen Neuzeit“, ed. Otfried Czaika and Heinrich Holze, Stockholm 2012, [w:] *The Sixteenth Century Journal. The Journal of Early Modern Studies*, 45/1 (2014), s. 216–218.

– Rec. „Die Marienburg: Vom Machtzentrum des Deutschen Ordens zum mitteleuropäischen Erinnerungsort“, ed. Bernd Ulrich Hucker, Eugen Kotte and Christine Vogel, Paderborn 2013, [w:] *The English Historical Review*, vol. CXXXI (2016), nr 550, s. 696–697.

III. Projekty badawcze i wydawnicze

1. Międzynarodowe projekty badawcze

– 2004–2010 projekt „Bild und Konfession“, finansowany przez Fundację Volkswagena, miejsce realizacji: Geisteswissenschaftliches Zentrum Geschichte und Kultur Ostmitteleuropas w Lipsku. Kierownictwo naukowe projektu: prof. dr hab. Winfried Eberhard, koordynacja części polskiej: prof. dr hab. Jan Harasimowicz.

– 2005–2014 projekt „Szlachta na Śląsku / Adel in Schlesien“, finansowany z budżetu Republiki Federalnej Niemiec przy wsparciu finansowym polskich instytucji publicznych, koordynowany przez Bundesinstitut für Geschichte und Kultur der Deutschen im östlichen Europa w Oldenburgu i Instytut Historii Sztuki Uniwersytetu Wrocławskiego. Kierownictwo naukowe projektu: prof. dr hab. Jan Harasimowicz (Wrocław), prof. dr hab. Matthias Weber (Oldenburg).

– 2011–2015 projekt „Die Werke der Cranach-Werkstatt in Mittelddeutschland / Dzieła warsztatu Cranachów w Niemczech Środkowych“, finansowany przez Evangelische Kirche Mitteldeutschlands i Landesdenkmalpflegeamt Sachsen-Anhalt. Kierownictwo naukowe projektu: prof. dr hab. Jan Harasimowicz (Wrocław), prof. dr hab. Peter Poscharsky (Erlangen), dr Bettina Seyderhelm (Magdeburg).

2. Krajowe projekty badawcze

– **projekt NCBR** „Słownik hierarchiczny pojęć dla dziedzictwa kulturowego – narzędzie wspomagające tworzenie i wykorzystanie baz danych obejmujących zabytki sztuki”. Grant badawczo-rozwojowy NCBR, nr N R17 0004 04, ukończony w 2009 r. Kierownictwo naukowe projektu: prof. dr hab. Jan Harasimowicz, główny wykonawca: dr Agnieszka Seidel-Grzesińska.

– **projekt NPRH** „Katalog Zabytków Sztuki w Polsce, seria nowa, Województwo Wrocławskie (Dolnośląskie), Powiat Trzebnica i gmina Syców. Powiaty – Oława, Środa Śląska”. Przyjęty do realizacji w 2011 r. w ramach Narodowego Programu Rozwoju Humanistyki, moduł 1.1., nr 11H 11 026180, ukończony w grudniu 2018 r. Kierownictwo naukowe projektu: prof. dr hab. Jan Harasimowicz.

– **Projekt NCN MAESTRO** „Protestanckie budownictwo kościelne XVI-XVIII w. w Europie”. Przyjęty do realizacji w 2012 r., nr NCN 2012/04/A/HS2/00435, termin ukończenia: 2020 r. Kierownictwo naukowe projektu: prof. dr hab. Jan Harasimowicz; uczestniczą: prof. dr Aleksandra Lipińska, dr hab. Piotr Birecki, dr Klara Kaczmarek-Löw, dr Agnieszka Seidel-Grzesińska, dr Marcin Wisłocki, mgr Aleksandra Adamczyk, mgr Justyna

Chodasewicz, mgr Anna Ginter, mgr Wojciech Gruk, mgr Aleksandra Matczyńska, mgr Anna Michalska, mgr Dominika Piotrowska-Kuipers, mgr Magdalena Poradzisz-Cincio.

– **Projekt NPRH** „Katalog Zabytków Sztuki w Polsce, seria nowa, Województwo Wrocławskie (Dolnośląskie), Powiaty Wołów, Góra, Głogów, Polkowice”. Przyjęty do realizacji w ramach Narodowego Programu Rozwoju Humanistyki w 2015 r., nr 0452/NPRH4/H1a/83/2015, termin ukończenia: 2020 r. Kierownictwo naukowe projektu: prof. dr hab. Jan Harasimowicz.

– **11 grantów promotorskich KBN (2002–2010)**: „Sztuka reformacji na Pomorzu 1535-1684” (Marcin Wisłocki), „Wendel Roskopf – architekt Czech, Łużyc i Śląska w pierwszej połowie XVI wieku” (Klara Kaczmarek-Patralska), „Figura kultowa. Studium z pobożności obrazowej późnego średniowiecza” (Mateusz Kapustka), „Importy południowoniderlandzkiej rzeźby alabastrowej w Europie Środkowowschodniej 1550-1650” (Aleksandra Lipińska), „Rzeźba kamienna lat 1560-1650 w środowisku artystycznym Legnicy” (Aleksandra Bek-Koreń), „Sztuka reformacji na Ziemi Chełmińskiej 1520-1724” (Piotr Birecki), „Pruskie budownictwo wojskowe na Śląsku w latach 1740-1807” (Grzegorz Podruczny), „Formy upamiętnienia w sztuce Prus Książęcych XVI i XVII wieku” (Dagmara Lilianna Wójcik), „Przedstawienia Marii w śląskiej sztuce okresu reformacji i odnowy trydenckiej Kościoła” (Katarzyna Kluzowicz-Zinnow), „Sztuka reformacji na Górnych Łużycach (1520-1697). Rola i znaczenie sztuki w procesie luteranckiej i katolickiej konfesjonalizacji” (Ewa Magdalena Szala), „»Topografia Śląska« Friedricha Bernharda Wernera – koncepcja dzieła i jego realizacja” (Iwona Rybka-Ceglecka).

3. Wielkie projekty wydawnicze

– 1995-1998 opracowanie koncepcji i kierownictwo naukowe projektu *Atlas architektury Wrocławia* (Wydawnictwo Dolnośląskie Sp. z o. o.; 6 autorów, publikacja 1997-1998).

– 1998-2006 opracowanie koncepcji i kierownictwo naukowe projektu *Encyklopedia Wrocławia* (Wydawnictwo Dolnośląskie Sp. z o. o.; 420 autorów, publikacja 2000, 2. wyd. 2001, 3. wyd. 2006).

– 2001-2003 koordynacja działu »*Sztuka religijna*« w projekcie *Encyklopedia Religii PWN*, pod redakcją naukową Tadeusza Gadacza i Bogusława Milerskiego (Wydawnictwo Naukowe PWN; 23 autorów, publikacja w formie drukowanej i digitalnej).

– od 2007 r. kierownictwo naukowe serii *Biblioteka Dawnego Wrocławia* (Oficyna Wydawnicza ATUT – Wrocławskie Wydawnictwo Oświatowe; ukazały się tomy I–XI, tom XII w przygotowaniu).

– od 2009 r. kierownictwo naukowe serii *Studia z Historii Kultury Europy Środkowej* (Oficyna Wydawnicza ATUT – Wrocławskie Wydawnictwo Oświatowe; ukazały się tomy I–V).

– od 2010 r. kierownictwo naukowe projektu *Księga Jubileuszowa 200-lecia Utworzenia Państwowego Uniwersytetu we Wrocławiu* (Wydawnictwo Uniwersytetu Wrocławskiego Sp. z o. o.; 120 autorów, ukazały się tomy II i IV, tom III w opracowaniu, tom I w przygotowaniu).

- od 2011 r. kierownictwo naukowe serii *Skarby Uniwersyteckich Kolekcji* (Oficyna Wydawnicza ATUT – Wrocławskie Wydawnictwo Oświatowe; ukazały się tomy I–III).
- od 2017 r. współkierownictwo naukowe serii *Kunst und Konfession in der Frühen Neuzeit* (Verlag Schnell & Steiner GmbH; ukazały się tomy I–V).

IV. Doświadczenia naukowe w Polsce i za granicą

1. Profesury gościnne i stypendia (po 2000 r.)

- 2001 profesura gościnna w Instytucie Historii Sztuki Uniwersytetu im. Landgraфа Filipa w Marburgu (w ramach programu ERASMUS/SOCRATES);
- 2001 stypendium badawcze w Instytucie Herdera w Marburgu (1 miesiąc);
- 2002 stypendium badawcze w Geisteswissenschaftliches Zentrum Geschichte und Kultur Ostmitteleuropas w Lipsku (1 miesiąc);
- 2003 stypendium badawcze Fundacji Lanckorońskich w Wiedniu (1 miesiąc);
- od 2004 coroczne wspólne seminaria (maj/czerwiec) Zakładu Historii Sztuki Renesansu i Reformacji Uniwersytetu Wrocławskiego, Wydziału Teologicznego Uniwersytetu im. Marcina Lutra w Halle i Wittenberdze oraz (od 2009) Seminarium Teologii Ewangelickiej Uniwersytetu w Siegen (kolejno: Pomorze Zaodrzańskie, Dolny Śląsk, Turyngia, Pomorze Gdańskie, Pomorze Przedodrzańskie, Górny Śląsk, Górne Łużyce, Ziemia Wschowska, Anhalt i Region Harzu, Ziemia Chełmińska, Stara Marchia, Pogranicze Śląsko-Czesko-Łużyckie, Region Rudaw, Prusy Książęce, Meklemburgia, Małopolska Zachodnia). Kierownictwo naukowe: prof. dr Veronika Albrecht-Birkner (Siegen), prof. dr hab. Jan Harasimowicz (Wrocław) i prof. dr hab. Udo Sträter (Halle);
- 2009 stypendium badawcze Fritz-Thyssen-Stiftung w Forschungszentrum August Hermann Francke przy Franckesche Stiftungen w Halle (3 miesiące).

2. Wybrane wykłady publiczne, referaty i prezentacje (po 2000 r.)

- **Halle (Saale)** (Niemcy/Saksonia-Anhalt), 28 sierpnia – 1 września 2001 r. I Międzynarodowy Kongres Badań nad Pietyzmem (I. Internationaler Kongress für Pietismusforschung). Organizatorzy: Interdisziplinäres Zentrum für Pietismusforschung der Martin-Luther-Universität Halle-Wittenberg, Franckesche Stiftungen, Historische Kommission zur Erforschung des Pietismus. Wykład inauguracyjny (Hauptvortrag) na sesji plenarnej: *Der Pietismus und die europäische Architektur der frühen Neuzeit*.
- **Lublin**, 24–26 września 2002 r., II Międzynarodowy Kongres „Chrześcijaństwo w dialogu kultur na ziemiach Rzeczypospolitej”. Organizatorzy: Katolicki Uniwersytet Lubelski, Fundacja Jana Pawła II. Wykład plenarny: *Sztuka jako wyznacznik wiary chrześcijańskich wspólnot Rzeczypospolitej*.

- **Moguncja** (Niemcy/Nadrenia-Platynat), 24–27 marca 2003 r., interdyscyplinarne kolokwium międzynarodowe „Religion und Kultur in Europa im 17. und 18. Jahrhundert“. Organizator: Johannes-Gutenberg-Universität Mainz, Fachbereich 16 Geisteswissenschaften, Historisches Seminar I in Kooperation mit dem Zentrum für Interkulturelle Studien. Wykład plenarny: *Protestantischer Kirchenbau im Europa des 17. und 18. Jahrhunderts*.
- **Getynga** (Niemcy/Dolna Saksonia), 20–21 czerwca 2003 r., międzynarodowe kolokwium „Bilder gedeuteter Geschichte. Das Mittelalter in der Kunst und Architektur der Moderne“. Organizatorzy: Max-Planck-Institut für Geschichte Göttingen, Lehrstuhl für Literatur und Kultur Mitteleuropas der Universität Miskolc/Węgry, Polnische Historische Mission (Polska Misja Historyczna) Göttingen. Wykład: *Die „örtliche Geschichtlichkeit“ in der Kultur Breslaus vom Ende des 18. bis zum Anfang des 20. Jahrhunderts*.
- **Minneapolis** (USA/Minnesota), 18–20 września 2003 r., międzynarodowa konferencja naukowa „Embodiments of Power. Building Baroque Cities in Austria and Europe“. Organizatorzy: The Center of Austrian Studies, University of Minnesota, The Canadian Centre for Austrian and Central European Studies, University of Alberta. Wykład: *Court and Burghers' Representation in Baroque Cities of the 'High Road': Dresden, Wrocław, and Kraków in a Historical Comparison*.
- **Kraków**, 15–18 września 2004 r., XVII Powszechny Zjazd Historyków Polskich „Tradycja a nowoczesność – tożsamość”. Organizator: Polskie Towarzystwo Historyczne, Uniwersytet Jagielloński, Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego i in. Wykład podczas Sympozjum VII: „Dzieło sztuki: Źródło ikonograficzne czy coś więcej”: *Historia idei – historia prawa – historia sztuki. Polityczno-dynastyczne programy obrazowe doby nowożytnej jako „teksty kultury”*.
- **Tours** (Francja), 2–4 czerwca 2005 r., międzynarodowa sesja naukowa „Le rôle des cardinaux dans la diffusion des formes nouvelles à la Renaissance”. Organizator: Centre d'Études Supérieures de la Renaissance Université François-Rabelais. Wykład: *Le haut clergé de l'Église en Pologne – collectionneurs et mécènes de l'art de la Renaissance dans la première moitié du XVIe siècle*.
- **Augsburg** (Niemcy/Bawaria), 13–15 października 2005 r., międzynarodowa sesja naukowa „Traum und Politik. Deutungen sozialer Wirklichkeiten im Europa des Barock”. Organizatorzy: Lehrstuhl für Alte Geschichte der Universität Augsburg, Lehrstuhl für Lateinamerikanische und Südwesteuropäische Geschichte der Universität Erfurt, Institut für Europäische Kulturgeschichte der Universität Augsburg. Wykład: *Traum und Politik in der Malerei und Graphik des 16. und 17. Jahrhunderts*.
- **Würzburg** (Niemcy/Bawaria), 11–13 listopada 2005 r., międzynarodowe sympozjum naukowe „Schlesien – Einheit und Vielfalt in Mittelalter und Früher Neuzeit“ (XXII. Symposium). Organizatorzy: Das Gerhard-Möbus-Institut für Schlesienforschung an der Universität Würzburg, Historische Kommission für Schlesien. Wykład: *Auf der Wegkreuzung des Kulturtransfers. Die Kunstlandschaft Schlesien in Mittelalter und Früher Neuzeit*.
- **Szeged** (Węgry), 25–29 kwietnia 2006 r., międzynarodowa konferencja naukowa „Buch- und Kulturgeschichte Ostmittel- und Südosteuropas in der Frühen Neuzeit“. Organizator:

Universität zu Szeged. Institut für Germanistik. Wykład plenarny: *Buchdruck und die Künste im östlichen Europa*.

– **Emden** (Niemcy/Dolna Saksonia), 24–27 maja 2006 r., międzynarodowa konferencja naukowa „Formierung des konfessionellen Raums. Eine vergleichende Sicht auf Siebenbürgen und Ostmitteleuropa“. Organizatorzy: Geisteswissenschaftliches Zentrum Geschichte und Kultur Ostmitteleuropas an der Universität Leipzig (GWZO), Johannes a Lasco Bibliothek Emden, Arbeitskreis für Siebenbürgische Landeskunde Heidelberg. Wykład: *Die ehemalige evangelische Schloßkirche St. Hedwig in Brieg als Zeugnis ständischer Repräsentation der Reformationszeit in Schlesien*.

– **Kopenhaga** (Dania), 28 września – 1 października 2006 r., międzynarodowa konferencja naukowa „Reframing the Danish Renaissance. Problems and Prospects in a European Perspective“. Organizatorzy: National Museum of Denmark, Museum of National History at Frederiksborg Castle, Kronborg Castle. Wykład plenarny: *Word-image-word. Rhetoric of Iconographic Programmes in the Lutheran Church Art in Northern Europe in the 16th and 17th centuries*.

– **Oxford** (Anglia), 28 lutego 2007 r., wykład gościnny w University of Oxford (Hertford College) w ramach cyklu „Staruń Lectures in Polish Studies“: *Confessional Rivalry in the Art and Architecture of Early Modern Silesia*.

– **Praga** (Czechy), 3–5 kwietnia 2007 r., międzynarodowa konferencja naukowa „Śląsk – ziemia Korony czeskiej. Historia i kultura 1300-1740. Organizator: Galeria Narodowa w Pradze. Wykład plenarny: *Dialog wyznań w architekturze i sztuce śląskiej 1648-1742*.

– **Melbourne** (Australia) 13–18 stycznia 2008 r., XXXII Światowy Kongres Historii Sztuki (32nd Congress of the International Committee of the History of Art) „Crossing Cultures: Conflict / Migration / Convergence“. Organizatorzy: Comité International d’Histoire de l’Art (CIHA), The University of Melbourne. Referat w sekcji „Art and War“: *Bartholomaeus Strobel the Younger and the Thirty Years War*.

– **Merseburg / Halberstadt** (Niemcy/Saksonia-Anhalt), 17–20 września 2008 r., międzynarodowa konferencja naukowa z okazji Roku Skarbców Katedralnych w Saksonii-Anhalt pt. „...das Heilige sichtbar machen“. Organizator: Landesamt für Denkmalpflege und Archeologie Sachsen-Anhalt. Referat: *Bewahrung von mittelalterlichen Kirchenschätzen und Ausstattungen durch die evangelisch-lutherische Kirche in nachreformatorischer Zeit, vor allem in Ostmitteleuropa*.

– **Wiedeń** (Austria), 15–17 października 2008 r., międzynarodowe sympozjum naukowe z okazji 500 rocznicy urodzin Primusa Trubera „Die Reformation in Mitteleuropa“. Organizatorzy: Österreichische Akademie der Wissenschaften, Slowenisches Wissenschaftsinstitut in Wien, Collegium Hungaricum, Wissenschaftliches Zentrum der Polnischen Akademie der Wissenschaften in Wien, Gesellschaft für die Geschichte des Protestantismus in Österreich. Referat: *Die Reformation in Schlesien*.

– **Warszawa**, 24 października 2008 r. Wykład publiczny na posiedzeniu plenarnym Komitetu Nauk o Sztuce PAN: *Odra jako oś transferu kulturowego w średniowieczu i czasach nowożytnych*.

- **Lutherstadt Wittenberg** (Niemcy/Saksonia-Anhalt), 26–29 października 2008 r., międzynarodowa konferencja naukowa na otwarcie „Dekady Lutra” („Lutherdekade”): „Spurenlese: Wirkungen der Reformation”. Organizator: Reformationsgeschichtliche Sozietät der Martin-Luther-Universität Halle-Wittenberg. Wykład plenarny: *Protestantismus und Bildende Kunst*.
- **Paderborn** (Niemcy/Północna Nadrenia), 3–4 lipca 2009 r., międzynarodowa sesja naukowa „Der Kirchenbau zwischen Sakralisierung und Säkularisierung – im 17./18. Jahrhundert und heute“. Organizator: Lehrstuhl für Materielles und Immaterielles Kulturerbe UNESCO der Universität Paderborn. Referat: *Protestantischer Kirchenbau im Europa des 17. und 18. Jahrhunderts*.
- **Halle (Saale)** (Niemcy/Saksonia-Anhalt), 30 sierpnia – 2 września 2009 r. III Międzynarodowy Kongres Badań nad Pietyzmem (III. Internationaler Kongress für Pietismusforschung) „‘Aus Gottes Wort und eigener Erfahrung gezeiget‘. Erfahrung – Glauben, Erkennen und Handeln im Pietismus“. Organizatorzy: Interdisziplinäres Zentrum für Pietismusforschung der Martin-Luther-Universität Halle-Wittenberg, Franckesche Stiftungen zu Halle, Historische Kommission zur Erforschung des Pietismus. Wykład plenarny (Hauptvortrag) na inaugurację pierwszego dnia obrad: *Christoph Leonhard Sturm: Von der Erfahrung beim Umbau der Schelf-Kirche in Schwerin zur Entstehung einer pietistisch inspirierten Architekturtheorie*.
- **Wrocław**, 5–8 listopada 2009 r., IV Środkowoeuropejskie Forum Doktorantów Historii Sztuki pt. „Historia sztuki w dobie globalizacji”. Organizatorzy: Instytut Historii Sztuki Uniwersytetu Wrocławskiego, Rada Doktorantów Uniwersytetu Wrocławskiego. Kierownictwo naukowe, moderacja, wykład inauguracyjny: *Polska i europejska historia sztuki w dobie rewolucji informatycznej i globalizacji*.
- **Warszawa**, 30 lipca – 7 sierpnia 2010 r., XII Kongres Międzynarodowego Stowarzyszenia Germanistów: „Vielheit und Einheit der Germanistik weltweit”. Organizatorzy: Międzynarodowe Stowarzyszenie Germanistów (IVG), Stowarzyszenie Germanistów Polskich, Alexander von Humboldt Stiftung, Deutscher Akademischer Austausch Dienst, Uniwersytet Warszawski. Referat w Sekcji 10 („Multimediale und transnationale Kommunikation im Barockzeitalter”): *Das Hohelied Salomos in der konfessionellen Kultur des 17. Jahrhundert*.
- **Görlitz** (Niemcy/Saksonia), 5–6 listopada 2010 r., międzynarodowa sesja naukowa przed III. Krajową Wystawą Saksonii: „Menschen unterwegs. Die via regia und ihre Akteure“. Organizatorzy: Staatliche Kunstsammlungen Dresden, Institut für Sächsische Geschichte und Volkskunde, Oberlausitzische Gesellschaft der Wissenschaften e.V. Wieczorny wykład uroczysty (Abendfestvortrag): *Dresden – Görlitz – Breslau. Die kulturellen Beziehungen Schlesiens, Sachsens und der Oberlausitz zur Zeit der lutherischen und katholischen Konfessionalisierung*.
- **Wrocław**, 3 października 2011 r. Wykład inauguracyjny roku akademickiego 2011/2012 na Uniwersytecie Wrocławskim: *Kuźnia noblistów czy prowincjonalna uczelnia na peryferiach Rzeszy? Uniwersytet Wrocławski na edukacyjnej mapie Europy w latach 1811-1945*.
- **Wrocław**, 15–16 listopada 2011 r., międzynarodowe kolokwium „Między wiedzą i władzą. Uniwersytet wobec przekształceń państwa”. Organizator: Komitet Organizacyjny Obchodów

200-lecia Utworzenia Państwowego Uniwersytetu we Wrocławiu. Wykład inauguracyjny: *Uniwersytet według Wilhelma von Humboldta – zamknięty rozdział historii edukacji?*

– **Berlin** (Niemcy), 2–4 września 2012 r., międzynarodowa konferencja naukowa „Friedrich II. und die Kirchen“. Organizatorzy: Theologische Fakultät der Humboldt-Universität zu Berlin, Verein für Geschichte der Evangelischen Kirche Schlesiens. Wykład publiczny: *Der Kirchenbau unter Friedrich II.*

– **Paderborn** (Niemcy/Północna Nadrenia), 26–27 października 2012 r., międzynarodowa konferencja naukowa „Fragen der Regionalgeschichte. Universitätsbau – Prinzip und Wandel“. Organizator: Universität Paderborn, Lehrstuhl für Materielles und Immaterielles Kulturerbe UNESCO. Referat: *Die Bauten der habsburgischen Jesuitenuniversität in Breslau.*

– **Berlin** (Niemcy), 23–25 listopada 2012 r., międzynarodowa konferencja naukowa „Gemeine Artefakte. Zur gemeinschaftsbildenden Funktion von Kunstwerken in den vormodernen Kulturräumen Ostmitteleuropas“. Organizator: Technische Universität zu Berlin, Kunsthistorisches Institut. Wieczorny wykład publiczny: *Depositum – Beute – Reisegepäck. Der Umgang mit Kunst- und Kulturgut Mitteleuropas im 20. Jahrhundert und dessen Folgen für kunsthistorische Forschung der Gegenwart.*

– **Legnica**, 27–30 czerwca 2013 r., międzynarodowa konferencja naukowa „Die Reformierten in Schlesien. Vom 16. Jahrhundert bis zur Altpreußischen Union von 1817“. Organizatorzy: Historische Kommission für Schlesien, Leibniz-Institut für Europäische Geschichte Mainz. Referat: *Reformierter Kirchenbau im frühneuzeitlichen Schlesien.*

– **Warszawa**, 20–21 listopada 2013 r., międzynarodowa konferencja naukowa „Biblia brzeska w 450-lecie przekładu. Historia, język, kultura, teologia“. Organizatorzy: Chrześcijańska Akademia Teologiczna, Wydział „Artes Liberales“ Uniwersytetu Warszawskiego, RefoRC Connecting Academics. Wykład wieczorny: *Stosunek Jana Kalwina i jego zwolenników w Polsce i na Litwie do architektury i sztuki kościelnej.*

– **Bolonia** (Włochy), 15–17 maja 2014 r. Fourth RefoRC Conference 2014: „Arts, Portraits and Representation in the Reformation Era“. Organizatorzy: RefoRC Connecting Academics, Fondazione per le Scienze Religiose Giovanni XXIII. Wykład plenarny: *Die Repräsentation der protestantischen Fürsten und Stände in der Kunst des 16. und 17. Jahrhunderts nördlich der Alpen.*

– **Sibiu** (Rumunia), 25–28 września 2014 r., międzynarodowa konferencja naukowa „Kirche und Politik an der Peripherie. Reformation und Macht an den »Grenzen« der deutschen, protestantischen Einflusszone im Vergleich von Frühneuzeit und Gegenwart“. Organizatorzy: Institut für Kultur und Geschichte der Deutschen in Südosteuropa München, Lehrstuhl für Alte und Mittlere Kirchengeschichte der Christian-Albrechts-Universität Kiel, Departement für Geschichte, Kulturerbe und Protestantische Theologie (Departamentul de Istorie, Patrimoniu și Teologie Protestantă) der Lucian-Blaga-Universität Sibiu, Institut für Evangelische Theologie der Universität Koblenz-Landau (Campus Landau). Referat: *Die Reformation in Schlesien zwischen Adelsmacht und Bürgerwillen.*

– **Lutherstadt Wittenberg** (Niemcy/Saksonia-Anhalt), 17–19 listopada 2014 r., międzynarodowa konferencja naukowa „Cranach-Werke am Ort ihrer Bestimmung“.

Organizator: Evangelische Kirche in Mitteldeutschland (EKM) przy wsparciu niemieckich instytucji państwowych i kościelnych szczebla krajowego i federalnego. Referat wprowadzający: *Das lutherische Bildepitaph – dessen Form und Funktion am Beispiel der Denkmäler in der Stadtkirche St. Marien in Wittenberg.*

– **Emden** (Niemcy/Dolna Saksonia), 22–25 września 2015 r. Organizatorzy: Stiftung Johannes a Lasco Bibliothek, Humboldt Universität Berlin, Internationale Martin Luther Stiftung, Institut d'histoire de la Reformation, Hungarian Academy of Sciences, University of St. Andrews, Theological University Apeldoorn. Uroczysty wykład wieczorny [Public Evening Lecture]: *Die Rezeption der Theologie Luthers in dem Bau und der Einrichtung von calvinistischen Kirchen.*

– **Aarhus** (Dania), 21–22 stycznia 2016 r., międzynarodowa konferencja „Lutheran Confessional Cultures in Early Modern Germany and Scandinavia”. Organizator: Aarhus University. Referat: *The Confessionalization of Churchbuilding North the Alps.*

– **Berlin** (Niemcy), 8–10 marca 2016 r., międzynarodowa konferencja „Der Luthereffekt im östlichen Europa. Geschichte, Kultur, Erinnerung“. Organizatorzy: Deutsches Historisches Museum, Bundesinstitut für Kultur und Geschichte der Deutschen im östlichen Europa. Referat: *Protestantischer Kirchenbau in Ostmitteleuropa.*

– **Erfurt** (Niemcy/Turyngia), 18–30 lipca 2016 r., Międzynarodowa Szkoła Letnia (International Sommer School) „Deutungen der Reformation. Theologische, kulturelle und gesellschaftliche Wirkungen in 500 Jahren”. Organizatorzy: Guardini Stiftung e.V., Humboldt-Universität zu Berlin. Wykłady autorskie: *Die Bildepitaphien von Lucas Cranach d. J. und ihre Bedeutung für die Entstehung der lutherischen Memorialkultur; Protestantischer Kirchenbau in der Frühen Neuzeit; Protestantischer Kirchenbau in Eisenach; Die reformatorische Ausstattung der Kaufmannskirche in Erfurt; Lucas Cranach: Christus am Kreuz in der Herderkirche in Weimar; Die Schlosskirche in Schmalkalden.*

– **Brno** (Czechy), 14 grudnia 2016 r., międzynarodowe seminarium „Westeuropa und Mitteleuropa – Text und Bild”. Organizator: Masarykova univerzita, Filozofická fakulta, Historický ústav. Referat: *Die Repräsentation der protestantischen Fürsten und Stände in der mitteleuropäischen Kunst der Reformationszeit.*

– **Villa Cagnola k. Mediolanu** (Włochy), 23–25 lutego 2017 r., międzynarodowa konferencja „Lutero, la Riforma e le arti. L'articolato rapporto con la pittura, la musica, e il cinema”. Organizatorzy: L'Istituto Superiore di Studi Religiosi di Villa Cagnola, La Facoltà Teologica dell'Italia Settentrionale, L'Istituto Superiore di Scienze Religiose di Milano. Referat: *The Reformation and Church Architecture* [przygotowany wspólnie z mgr. Anną Michalską].

– **Emden** (Niemcy/Dolna Saksonia), 28–30 czerwca 2017 r., międzynarodowa konferencja „Exile and religious Identity in early modern Europe”. Organizatorzy: Stiftung Johannes a Lasco Bibliothek, Vrije Universiteit Amsterdam, Katholieke Universiteit Leuven. Uroczysty wykład wieczorny [Public Evening Lecture]: *Der Kirchenbau für die Exulanten.*

– **Brzeg**, 15–17 września 2017 r., konferencja „600-lecie konsekracji kościoła p. w. św. Mikołaja w Brzegu”. Organizatorzy: Urząd Miasta w Brzegu, Zakład Historii Sztuki Renesansu i Reformacji Uniwersytetu Wrocławskiego. Kierownictwo naukowe, referat: *Adaptacja kościołów Brzegu do potrzeb zreformowanego kultu za panowania książąt Jerzego*

II i Joachima Fryderyka.

– **Wrocław**, 2 października 2017 r. Wykład inauguracyjny roku akademickiego 2017/2018 na Uniwersytecie Wrocławskim: *Dziedzictwo Reformacji w cywilizacji i kulturze Zachodu.*

– **Toruń**, 19–21 października 2017 r., ogólnopolska konferencja „Społeczne, polityczne, gospodarcze i kulturowe skutki reformacji w państwie polsko-litewskim w XVI-XVIII wieku”. Organizatorzy: Polskie Towarzystwo Historyczne, Wydział Nauk Historycznych Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu. Referat: *»Ein löblich cristlich Werk«. Książęca, szlachecka i miejska reformacja na Dolnym i Górnym Śląsku.*

– **Warszawa**, 26–27 października 2017 r., ogólnopolska konferencja jubileuszowa „500 lat Reformacji – tradycja, dziedzictwo, teraźniejszość”. Organizatorzy: Chrześcijańska Akademia Teologiczna w Warszawie, Kościół Ewangelicko-Augsburski w Polsce. Wykład: *Architektoniczne dziedzictwo Reformacji na ziemiach polskich.*

– **Helsinki** (Finlandia), 31 października – 1 listopada 2017 r., międzynarodowe sympozjum „500 Years of Protestant Church Architecture”. Organizatorzy: Evangelical Lutheran Church of Finland, Finish National Board of Antiquities, University of Helsinki, Faculty of Theology. Wykład inauguracyjny: *Protestant Church Architecture as a European Phenomenon in the Early Modern Period.*

– **Praga** (Czechy), 28–30 listopada 2017 r., międzynarodowa konferencja „Reformation als Kommunikationsprozess. Böhmisches Kronländer – Sachsen – Mitteleuropa”. Organizatorzy: Historický ústav Akademie věd ČR, Institut für Sächsische Geschichte und Volkskunde e. V., Lehrstuhl für Geschichte der Frühen Neuzeit der Philosophischen Fakultät der Technischen Universität Dresden. Referat: *Eigenart des protestantischen Kirchenbaus der Frühen Neuzeit in den Ländern der Habsburgermonarchie.*

– **Bayreuth** (Niemcy/Bawaria), 19–20 lipca 2019 r., międzynarodowa konferencja naukowa „Die »Markgrafenkirchen« in Kulmbach/Bayreuth im europäischen Kontext. Interdisziplinäre Perspektiven und Forschungen”. Organizatorzy: Rada Naukowa Projektu Badawczego Unii Europejskiej „Markgrafenkirchen”, Augustana-Hochschule w Neuendettelsau, Institut für Fränkische Landesgeschichte w Thurnau. Uroczysty wykład publiczny na zakończenie obrad: *Protestantischer Kirchenbau der Frühen Neuzeit als europäisches Phänomen.*

3. Udział w gremiach naukowych w kraju i za granicą (po 2000 r.)

Od 2000 r. członek-korespondent Historische Kommission für Schlesien.

Od 2002 r. prezes Polskiego Towarzystwa Badań Reformacji.

2001-2005 członek Rady Naukowej Muzeum Narodowego w Szczecinie.

2006-2010 wiceprzewodniczący Rady Naukowej Muzeum Narodowego w Gdańsku.

Od 2007 r. członek Międzynarodowej Rady Naukowej (Wissenschaftlicher Beirat) przy Interdisziplinäres Zentrum für Pietismusforschung na Uniwersytecie im. Marcina Lutra w Halle i Wittenberdze.

Od 2008 r. członek Międzynarodowego Komitetu Historii Sztuki (Comité International d'Histoire de l'Art; CIHA).

Od 2010 r. członek Międzynarodowego Stowarzyszenia Germanistyki (Internationale Vereinigung für Germanistik; IVG).

Od 2013 członek Jury Nagrody Kulturalnej Śląska Kraju Dolnej Saksonii (Kulturpreis Schlesien des Landes Niedersachsen).

4. Udział w komitetach organizacyjnych kongresów i wystaw (po 2000 r.)

– Halle (Saale), 28 sierpnia - 1 września 2001 r. I Międzynarodowy Kongres Badań nad Pietyzmem (I. Internationaler Kongress für Pietismusforschung). Organizatorzy: Interdisziplinäres Zentrum für Pietismusforschung der Martin-Luther-Universität Halle-Wittenberg, Franckesche Stiftungen, Historische Kommission zur Erforschung des Pietismus. Członek Rady Naukowej Kongresu, Przewodniczący Sekcji 3: „Der Pietismus und die Künste / Pietism and the arts”.

– Zittau, 4 maja – 3 listopada 2002 r. Wystawa „Das Haus Habsburg und die Oberlausitz 1526-1635“ w Städtisches Museum Zittau. Członek Międzynarodowej Rady Naukowej (Wissenschaftlicher Beirat) w latach 2000-2002, współautor katalogu.

– Legnica, 21-23 listopada 2002 r., Międzynarodowa Konferencja Naukowa „Friedrich Bernhard Werner (1690 – 1776): Życie i twórczość, Leben und Werk. Organizator: Muzeum Miedzi w Legnicy, pod patronatem Marszałka Województwa Dolnośląskiego. Kierownictwo naukowe konferencji, referat wstępny, przewodnictwo i podsumowanie obrad.

– Wrocław – Jelenia Góra – Karpacz, 26-30 listopada 2003 r., Międzynarodowa Konferencja Naukowa „Po obu stronach Bałtyku. Wzajemne relacje między Skandynawią a Europą Środkową”, pod patronatem honorowym Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej Aleksandra Kwaśniewskiego. Organizatorzy: Polskie Towarzystwo Badań Reformacji, Uniwersytet Wrocławski, Komitet Nauk o Sztuce Polskiej Akademii Nauk, Towarzystwo Polsko-Szwedzkie. Koncepcja, kierownictwo naukowe, referat wstępny, moderacja obrad.

– Halle (Saale), 29 maja – 23 października 2005 r. Wystawa doroczna Franckesche Stiftungen „Hoffnung besserer Zeiten: Philipp Jakob Spener (1635-1705) und die Geschichte des Pietismus“. Współautorstwo koncepcji, wybór eksponatów do działu VII („Der Einfluss des Pietismus auf Architektur und bildende Künste”), współautorstwo katalogu.

– Wrocław, 26-28 października 2006 r., Międzynarodowa Konferencja Naukowa „Szlachta na Śląsku. Władza – kultura – wizerunek własny. Adel in Schlesien. Herrschaft – Kultur – Selbstdarstellung“. Organizatorzy: Bundesinstitut für Kultur und Geschichte der Deutschen im östlichen Europa, Instytut Historii Sztuki Uniwersytetu Wrocławskiego. Współkierownictwo naukowe (z prof. Matthiasem Weberem), wprowadzenie w problematykę obrad.

– Lipsk, 30-31 sierpnia 2007 r., Europäisches Kolloquium zum 300. Jahrestage der Altranstädter Konvention. Organizator: Freistaat Sachsen, Sächsisches Staatsarchiv. Członek

Międzynarodowego Komitetu Naukowego Obchodów 300-lecia Konwencji Altransztadzkiej (2006-2007), referent Kolokwium.

– Wiedeń, 18-19 czerwca 2008 r., wystawa i sympozjum naukowe „Das Bild von Wrocław/Breslau im Laufe der Geschichte“. Organizatorzy: Wissenschaftliches Zentrum der Polnischen Akademie der Wissenschaften in Wien, Österreichisches Staatsarchiv, Instytut Historii Sztuki Uniwersytetu Wrocławskiego. Koncepcja, kierownictwo naukowe, udział w panelu dyskusyjnym „Die mitteleuropäische Zentralität Breslaus einst und heute” [kolejne miejsca prezentacji wystawy: Marburg, Wiesbaden, Ratingen-Hösel, 2009].

– Wrocław, 29 kwietnia – 16 listopada 2011 r., obchody 200-lecia Utworzenia Państwowego Uniwersytetu we Wrocławiu, pod patronatem Prezydenta Polski, Bronisława Komorowskiego, i Prezydenta Republiki Federalnej Niemiec, Christiana Wulffa, w tym m.in. Międzynarodowa Konferencja Naukowa „Uniwersytet Wrocławski w kulturze europejskiej XIX i XX wieku”, Międzynarodowe Kolokwium „Między wiedzą a władzą. Uniwersytet wobec przekształceń państwa”, wystawa planszowa „Uniwersytet Wrocławski 1811-2011” (pokazywana kolejno: Wrocław, Warszawa, Halle, Kolonia, Siegen i Marburg). Przewodniczący Komitetu Organizacyjnego obchodów, kierownik naukowy konferencji, współkierownik naukowy kolokwium (z prof. Leszkiem Koczanowiczem), autor koncepcji wystawy, redaktor naukowy „Księgi Jubileuszowej” (5 tomów).

– Görlitz, 21 maja – 31 października 2011 r. III. Wystawa Krajowa Saksonii [3. Sächsische Landesausstellung] „Via Regia“. Organizatorzy: Freistaat Sachsen, Staatliche Kunstsammlungen Dresden. Członek Międzynarodowej Rady Naukowej (Internationaler Wissenschaftlicher Beirat) w latach 2008-2011, współautor katalogu.

V. Wyróżnienia za działalność naukową i dydaktyczną

– Indywidualne nagrody za osiągnięcia naukowe Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego (Edukacji Narodowej) w latach 1987, 1993 i 2011;

– Nagroda Kulturalna Śląska Kraju Dolnej Saksonii w 2004 r.;

– Złoty Krzyż Zasługi Rzeczypospolitej Polskiej w 2005 r.;

– Nagroda Ekumeniczna „Śląski Szmaragd“ Diecezji Katowickiej Kościoła Ewangelicko-Augsburskiego w Polsce w 2007 r.;

– Doktorat honoris causa Uniwersytetu im. Marcina Lutra w Halle i Wittenberdze w 2010 r.;

– Złota Odznaka Honorowa „Zasłużony dla Dolnego Śląska” w 2013 r.;

– Medal Komisji Edukacji Narodowej w 2016 r.;

– Nagroda Naukowa Leopoldinum Fundacji Norberta i Barbary Heisigów w 2019 r.

– Wrocławska Nagroda Naukowa (przyznawana przez Prezydenta Miasta Wrocławia na wniosek Kolegium Rektorów Uczelni Wrocławia i Opola) w 2020 r.